

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál úri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnyv főlvetetik 's pontosan közöltek.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: előléptetések; Commentár közügyeink felett I. Modor és taktika folyt. II. Vörnk és hazánk. Jablanczytól; budapesti napló: német-színházi krónika; Rozenberg dr. homoeopath. gyógmód ügyében irt munkájára tetszésszerinti aláírás; előleges a bácsodrog-i tisztújításról; Torontalmegyei közgyűlés (törvényhatósági körlevelekrül intézkedés; Zágrábmegyei szenvedélyes iratának ismértetése) Zalamegyei közgyűlés (tisztújítás octoberben; a házi adó-elfogadás ügye kétes, Horváth Józ. kan. alapítványa, honoratiorok szavazása felsőbb helyrül nem engedtetik meg, törvényhatósági körlevelek iránti rendelkezés, a vegy. házasságokmiatti viták higgadnak.) Czáfolat Vasbul; Hirlapkvonot.

Ausztria: Tyrolban hógörgetegek által nagy pusztítások.

Spanyolország: Cortesöbbséget alkalmasint a mérsékelt szabadelmüek alkotandják

Anglia: Folytonos vitatkozás a népinség fölött.

Franciaország: A minsterség ellen bizalmatlansági nyilatkozat van készülöben.

Értesítő.

Magyarország és Erdély.

A' nm. m. kir. udv. kamra a' kebelbeli főpénztárnál, Haickl Ferencz halála következtében, Horváth Károly járulnokot pénztártisztító 's helyére járulnokká Csekő Aloiz fizetéses gyakornokot lépteté; továbbá Degoriczai Mihály, jablanczi 30dost szegniai 30czadellenörre; Passer Károly pesti 30adivatali első raktárügyelői segédet utolsó raktárügyelővé 's helyére Heintz József bécsi magyar-erdélyi 30adkiadó hivatali díjtalan gyakornokot mozdítá elő, végre, Kutka János bustyaházi ispánt szigeti kulcsárrá alkalmazá.

Commentar közügyeink felett.

I.

Modor és taktika.

„Adózzunk így szól Kossuth 's a' generalitások ezen specialitás mellett így állnak: adózzunk, mert a' korszellem követeli, mert a' kor kívánja, az idő parancsolja, és az idő kerekeli forognak és mindent, mi utjokban megállapodik, elzúznak; és adózzunk, mert Magyarország pillanati drágák, a' javitandók tömege tenger; mert mi szabadságaink helyett szabadságot ohahtunk; mert a' nemesi kiváltságok malomkö gyanánt kötvék a' haladás nyakába; mert az adómentesség jogbitorlás, a' törvények, mellyeken alapul, avas obscuritások, mellyekre nem kell támaszkodni, hanem támaszkodni kell az életre, a' korra és az önértetre, melly akarni tud; támaszkodni kell a' korra, melly maga kezeskedik, hogy jön egy jobb kor, mellyért forró imádság epedez száz ezrek ajakán; támaszkodni kell a' korra, melly fejtekre nőtt, és mellynek most már kegyelem nem kell, hanem igazságot követel; és adózzunk, pedig nem annyit, mennyi most adóztatik, hanem sokat, mert ime utaink nincsenek, a' népet kényszerített munkára hajtani az emberiség eszméjével ellenkezik, napszámra kell tehát utainkat csináltatni, 's ez Pestmegyében, hol utak nincsenek, első szükség. És adózzunk, én mondom, az én székem mögött pedig milliók állnak, és a' közvélemény ifju óriás, és a' korszellem, az idők szükségének érzete, mellynek természetében van hogy a' szükségét meg ne szenvedje, hanem vagy kielégítse vagy leveressék; és leveretvén ismét mindenhatóbban feltámad 'sat. 'sat. — És így állnak Kossuth Lajosnak specialitásai, legtöbbször illy generalitásokra alapítva, 's midőn így vannak alapítva, akkor azt mondja ő: én generalitásokat nem tárgyalok. És e' generalitásokat hiszi ő, mint szentséges szent dogmákat: miket demonstrálni nem kell, mik ama' nagy politikai talisnant képezik, a' mellyhez nyulni idővesztés, tespedés, piszkolódás, irigykedés, gyanusítás, hazaárulás, szélmalomharcz, személyes-

kedés, meddő mező 's az ég tudja, mi nem; de minden esetre méltatlanság, aljasság. Ezekhez mi bátor kebellet és erős kezekkel nyultunk egykor, azokat meglehetős sikerrel lelepleztük, popánczoknak neveztük, leszórtuk a' tisztelet oltáráról, hova nem illenek. És miért tevők mi ezt? Azért, mert előttünk a' hazának összes, és a' specialitásoknak fejenkinti célja drágább volt, semhogy azokat sületlen generalitások végett, egy, célainknak és specialitásainknak népszerű azaz ifjuságszerű, de ártalmas barátja által compromissióba hozatni engedjük. És még is specialitásainknak fejenkinti célja sületlen generalitások miatt ki nem kerülhet a' részletes és ideiglenes compromissióba hozatást. Fogja ezt K. L. tagadni? Ha fogja, ugy tagadja a' szót, mellyet a' tények hangosan kiáltanak, 's mit elnyomni az ő szép cikkek bizonyosan nem foghatnak. Ezeketitt a' generalitásokról; ki ezekről körülmenyesebben értesülni kíván, legyen szives Adatok címü könyvem 's feliratu cikkét megolvassni, ott kívánatára tölem lehető legnagyobb gondossággal készült feleletet találand. Mi a' modort illeti, mellyben és mellyel Kossuth specialitásai tárgyalatvák, 's mi a' modornak a' specialitások sorsára befolyását 's fontosságát illeti, azt ismét tény által akarom a' t. közönség előtt tisztába hozni. Cél volt a' czéheket megnyerni, hogy az iparegyesülethez járuljanak; a' czéhekhez levelek küldettek, és e' levelek mellé németre is fordítva Kossuth L. nak azon cikkje kapcsolaték, mellyben ő e' kiskörü de még is talis qualis testületeket 's hatóságokat, per, ihr Zunftleute' tractálja, mellyben a' czéhekrül levon minden polgári és erkölcsi érdemet, melly cikik a' kedélyeket ingerlendő vala a' czéhek kiirtására, melly mellett a' felszólítás illy formán hangzik: ti czéhek, mi titeket utálunk, gyűlölünk, kiirtani akarunk: ti pedig használjátok semmire-való létetek végöráit arra, hogy célunk eszközéséhez embert 's pénzt adjatok. — Ez a' modor, mellyel a' czéhek az iparegyesülethez járulásra felszólítottak. Mi lett a' következés? természetesen az, hogy a' czéhek megboszankodtak, az iparegyesülethez nemcsak nem csatlakoztak, hanem sokáig azon tervet mozgatták, minélfogva egy külön vált polgári német iparegyesületet alakítsanak, mitől az ügyet csakugyan nem a' K. L. befolyása mentette meg. Illy modorban csak az örült felfuvalkodás tetszhetik önmagának, illy modorban a' P. H. szerkesztője ugy áll a' jözanok véleményében, mintha egy ellenséges hatalom által bérelve volna specialitásaink buktatására. Azt mondja K. L. hogy ő gr. Sz. Istvánt a' generalitások mezejére követni nem fogja, hogy hirlapot vagy nem szerkeszt, vagy ha szerkeszt, specialitásokat tárgyal. Ez igen természetes: mikép is kövesse ő gr. Sz. Istvánt a' generalitások mezejére, hol az ő saját politikai büne óriási betükkal irva áll. Büne? — Oh ha bün volna, talán még lesimított arczozal elmenne oda 's bravirozná a' kietlenlátvány tuskéit; de kábaság több mint bün! 's ennek öntudata dicsvágyó kebelnek jobban fáj, mint a' bünért mardosó lelkiüsméret nyugtalankodása. Ezek ismét nem gyanusítások, nem indulat szavai, hanem szavak, miket a' tény kiáltoz, 's miket a' történetirő felfogni tartozik, ha elvesatánk képét irandja a' jövőség számára. — A' P. H. szerkesztőjének azon hiedelemhez simulni kell, minélfogva bizonyos hogy specialitásokat generalitások nélkül tárgyalni nem lehet, hogy a' modor az ügyre nézve elhatározó fontosságu, hogy az ő generalitásai, mint basisok, miken a' specialitásokat tárgyalván alapítja, ő általa értelmelve, általunk értve nincsenek; hogy modora, mellyel eddig specialitásainkat tárgyalta, azoknak többet értott, mint mennyit megrögzött előítéleteink, és minden systematisált ellenségeink ártottak. Ez legalább a' mi becsületes meggyöződésünk, mellynek ellenében a' P. H. szerkesztőjének csatabeli positurája, 's gr. Sz. I. iránti magaviselete előttünk épen olly bölcsnek és tárgyszerűnek látszik, milly bölcs és tárgyszerű volt a' modor, mellyel a' czéhek iparegyesülethez járulásra felhivattak.

II.

Vörnk és hazánk.

Azt mondják sokan, hogy Sz. I. gr. sok szóval ir; hogy az, miben ivre terjeszkedik, néhány soral adható volna. E' mondás részben igaz, csak az iránt nem vagyok még tisztában enmagammal: vajjon az ügyre nézve nem hasznosabb volna é, ha kurtábban írta? Sz. I. gr. stylusában az egyes politikai eszmék térben fekszenek következetesen mindig: ő heringeket ad, nem hordóban összeszorítva, hanem tengerben uszva, miket a' szives olvasó kedélyének minősége szerint majd szenvedélylyel horgász, majd boszankodva hajhász. Midőn Sz. I. gr. valamely eszmét assimilálni akar az olvasó lelkével, leköti ezt erősen, szóval és virággal, tréfával és csemegével mulatja; de mindig ujra felveti a' célba vett eszmét, míg józanon hinnie lehet, hogy azt már az olvasó tudja felejthetlennül. Vajjon e' bánás részecskéje é az „ildomos“ modornak, az „ildomos“ taktikának, az „ildomos“ politikának, azt természetesen a' t. gr. eddig nem gyónta meg, az elemész [analyticus] gyanithatja csupán; de legyen bár részecskéje vagy nem, annyit a' t. grófnak, mint legészintébb tisztelője itt négy szem közt sugni bátorodom, hogy e' modortól — bár ha a' p. hirl. szerk. beteg modorának egy kis tengerfürdő, melly ha szinte jól sós volna is, nem volna egészen helytelen — hogy e' modortól mondom, melly mellett a' t. gróf a' magyar nemzet lelkével minden most élő és multban élt magyarok közt legtöbb eszmét assimilált, itt a' journalistikai mezőn, hol az eszméket ismét és ujítva ugy is elő- és fel-felhozhatjuk, azon okból nem várunk leghathatósabb eredményt, mert az ellenségnek bő alkalmat nyujt arra, hogy a' polemia a' mellékes dolgok látszatos gyöngéire átvigye, 's az olvasó közönségben épen azon védvet (gyám-okot) gyöngítse, melly a' t. gr. mellett legerősben állt: a' gyakorlati életbölcesség praesumptioját. — Gróf Sz. I. szótengerében milly szép eszme tünedez ismét és annyiszor a' felszínre, kedves tünemény e' szelid szerény tárgy a' haragos elemében. Milly egyszerű édes eszme: „Vörnk és hazánk“ — Gondoljátok ti gyanusítók amott, vagy csak álmodjátok is, hogy ez egyszerű édes szózat zöldkötényes politikátoknak kalmárosan fukar 's kalmárosan önző szellemét eltörlendi? — E' szóösszetesülend a' nemzet sziverével 's tudom hogy Pozsonyutal Brassóig, Mármarosotól Fiumeig terjedend viszhangja; egy óriási decilio leend ez, mellytől tin szemeteiken is felhasad a' hályog 's látni fogtok ti is, végre látni!!! Vagy nem tudjátok ti gyanusítók amott, hogy ama nagy-szerű szó, mellyen szerencsétlen politikátok mint alapon fekszik, ama nagyszerű szó: „n é p és e m b e r i s é g“ mellynek sötét árnyékában saját nagyságtoknak oltárt emeltetek, ezen imádandó szentség gyanánt széleskedvén, mindig zsidó, szláv és — szagu volt előttünk s a' gyársüpredék szennyétül sem mentes, melly nagyszerű szó mellett ti kivivatok magatoknak, a' mit igen jól megérdemlötök, a' sulyos — — gyertyatartót. — E' két szó: Vörnk és hazánk, fontos szerepet fog játszani a' magyar politikai mezőn; silány műveimnek, béna munkálkodásimnak örökös vezérelve lesz, valamint eddig is vezér-elve volt az eszme, melly e' két szó alatt fekszik 's mellyet kifejezni nem tudék így édesen, így szivhez szólva: „vörnk és hazánk.“ Ha ti jötök, kik a' tért, mellyek vörnk jövősége számára isteni gondviselés megrögzött, badeni st. svábokkal teli ültetni akarjátok, ezen szó „vörnk“ lehütendi a' vé g e z é l h o z rohanó szándéktok tulzó hevét; ha ti jötök, kik békében együtt élő vallások, nemzedékek 's vélemények érdekeit egymás ellen uszítjátok, vagy ti kik tespedve tengő (vegetáló) kebellet, áldozatra resztek, befolyástokat és erőtüket is kárhözatosan zsoldba bocsátjátok: e' szó „hazánk“ fog előtökbe hangzani, és biztatón 's büntetón, kérve és nógatva, simuland lobos vagy fagyos sziveitekhez, mig legyözve lesz jellemtek kóros állapotja, 's nem elpuhulva, ellágyulva, elernyedve, elmálva, hanem férfias erővel, testvéri, fiui, baráti indulattal utánunk 's velünk szavaljátok:

„vérünk és hazánk.“ — E két szónak van közöttünk tiszta és bizonyos jövője. Ezeken fog alapulni egy józan, becsületes, nyílt szívű, magyar politika, mely szárnyai alá veendi honunk minden egyes polgárait, és nem fog tul terjeszkedni, nem fog tul sovárogni saját természetes partjain; nem fog nyavalyogni, epedezni gögös czélok, elkorított élvek, névtelen vágytárgyak után; hanem örömet és gyönyörét találndja abban, hogy nem zettlétünk biztosítva, hazánk teste ápolva, szépülve, belső ereje szilárdulva, szelleme gazdagodva 's tisztulva egy boldogabb maradékra szálalnd örökségül, mely talán hálásan emlitve nevünket 's ellátva érzeni magát erővel 's eszközökkel magasztosb és dicsőbb czélok mozgatására. Nekünk, kiknek a' gazdálkodás és erőszilárdítás kora jutott, másképp vágyakodnunk nem szabad: nekünk tilos elfogadni a' legfényesebb és legigazságosabb generalitásokat, tilos elfogadni a' legvakítóbb fényű specialitásokat, mihelyt azok e' két eszme érdekébe ütköznek: „vérünk és hazánk.“ — A' politika, mely ama két másik eszmén: „nép és emberiség“ alapul, fényesebb talán, és nagyobbserü. De mi e' politikát, valamint ez eszméket is igen széleseknék, és mégis szűkszárnyuaknak találjuk. A' 'nép' szó, úgy látszik, mint ha kizárná keblébül azokat, kik a' jó politika czélzatát elérték, a' vagyoni és szellemi értelemben boldogabbakat: az emberiség eszméje pedig szinte igen hajlandó a' nyomor eszméjéhez simulni, mi alatt egyszersmind tulcsapong a' határokon, mikhez szeretetünk 's gondaink érzését kötni szoktuk; — holott e' szó: „vérünk“ kiesit 's nagyot egyiránt ölébe zár 's e' szó: „hazánk“ szeretetünk 's gondaink elhatározott tárgyát képviseli. — E' szó: „nép“ mindenféle elemből összekevert zaggyalék: e' szó „vérünk“ tiszta, mint a' forrás, mellyből első cseppe kipezdült, és vonzó, mint a' keleti ég, mellynek szikráiból mérséklete kiszármazott. De vajjon értitek é mindnyájan e' két érdekes, fontos, hatalmas szócskát? Én hiszem, hogy nincs magyar a' hármast négy folyam tájain, ki e' szép, ezen egyszerű, e' szívhez simuló szót ne értené: csak egyetismerek, ki e' szót: „vérünk“, nem érté 's már egy constructioiban meg is gunyolá — 's ez egy a' p. hirlap szerk. volt: — de majd megérti ő is, ha fogalminkat felvilágosítjuk. J a b l a n c z y.

Budapesti napló. Fővárosinkban jelenleg majd kizárólag csak a' nagyhirű Vieuxtempsról van szó és színházunk igazgatójáról 's illetőleg azon perről, melly e' két ur közt nyilvánosan lefolyt, 's némi nyilvános itélethozást is okozott. Sok mondatot már ez ügyben, de röviden mégis vissza kell arra még térnünk, miután vannak nyárfalevél-természetű emberkéek, kik azt hiszik, hogy nemzeti bücsületünk ismét kockázattá van. Ime az egész tény: Vieuxtemps ur 4 hangversenyre szerződék Bartay urral, mivel állítása szerint, febr. 16kán mulhatlanul ismét Bécsben kelle lennie. B. urnak joga vala tehát hirdettetni, hogy V. ur egyedül csak a' nemz. szinpadon fogja magát hallatni 's ugyanez okból ajánlhatott 300 pgő ftot minden hangversenyért, 's ezen jogot maga V. ur is megismerte, mert az érintett hiresztelést nem czáfolta meg. 's csak 4ik hangversenye után tudatá B. urral, hogy körülményei megváltozván, még darab időig mulathat Pesten, 's a' német szinpadon fog hangversenyeket adni. B. ur, hitelét, mint ujoncz igazgató, ez által a' közönség előtt csonkulandani vélvén, kérte a' művészt: maradjon a' magyar szinpadon, mellyet déli órákban egészen ingyen kész neki hangversenyekre átengedni, este pedig minden tekintetben fényesb ajánlatokat tön neki a' német színház-bérlők ígéreteinél; de V. ur szilárdul maradt határozata mellett, mivel bizonyos helyen azt tanácsolák neki, hogy hallassa magát már fensőbb közönség előtt is, a' német szinpadon. V. urnak ezt tenni joga volt, de e' tette méltányos vala é más kérdés. Illy értelemben nyilatkozott B. ur is a' hirlapokban. E' közben V. ur a' német szinpadoni föllépését a' szini czédulán hirdettette, utóbb azonban visszavoná, szerződését akarván előbb nyilvánossá tenni. Ezen szerződés végre megérkezett Bécsből, 's nyilvánossá tétetett; belőle azonban csak az sült ki, hogy V. urnak febr. 16dikán Bécsben kellett volna lennie, 's így B. ur azon hirdetése, hogy egyedül csak nemzeti szinpadunkon fogja magát hallatni, febr. 16gaig igazolva volt, valamint az is, hogy V. urnak körülményei megváltozván, joga van akárhol is föllépni, ámbár úgy látszik, a' méltányosságot kívánta volna hogy B. urnak kedvezőbb ajánlatát fogadja el, vagy legalább valamely más semleges (neutralis) helyen

hallassa magát. Ugy látszik az úgy különösségét maga V. ur is érezé, mert miután ismét kétszer egymásután hirdettette német színházban föllépését a' szini czédulán, a' kitűzött napon rögtön e' szók valának olvashatók a' német szini czédulán: „V. ur mára hirdettett hangversenye közbejött akadályok miatt elmarad.“ 'S mindjárt mellette a' magyar színhazi czédulán mindenki olvashatá: hogy V. ur ma a' nemz. szinpadon fogja magát a' Conservatorium hasznára hallatni. Ezen a' német közönség nagy része igen boszankodott, jogosan é, vagy jogtalanul? nem vizsgáljuk. V. ur azon este legnagyobb's legállatányosb lelkesüléssel fogadtaték nemzeti szinpadunkon, miből meggyőződheték mindenki, hogy a' magyar közönség teljességgel nem neheztelt rá. Három nap mulva febr. 27. a' német szinpadra lépett V. ur 's kifütyöltetett, minélfogvást a' színházat elhagyta. Kik voltak a' fütyölők? azt nem tudhatni, de akár magyar akár német ajkuak voltak, a' tett minden esetre gaz. Sok előtt valóbb szinü az, hogy németek voltak, mert mint említők, a' német közönség nagy része igen föl volt ingerülve a' hangversenynek többszöri elhalasztása miatt. Mi a' czudar tény elhatározottan roszaljuk, de valamely nemzeti veszélyt vagy becstelenséget koránsem birunk látni, mert például Lutzer kisasszonyt Majlandban, Heinefettert Brüsszelben szinte kifütyölték, 's ezért valamint ezen jeles művésznök érdeme nem csökkent, úgy az olaszokat és belgákat sem nevezik e' miatt barbarusoknak. Mondják, hogy azon fütyölés után a' német színházat egy magyar illy szókkal hagyá el (ha igaz): Most szégyenlem, hogy magyar vagyok! De szégyelljük inkább azt, hogy magyarok vagyunk, 's jobban szeretünk német színházba járnunk, és mégis azt kívánjuk, hogy a' németek a' magyarba járjanak — felfordult világ, fából csinált vaskarika! Szégyelljük azt, hogy nemzetiségünk ápolása kedvéért nem tudunk megőrzött szokásainkon legkisebb erőt is venni; szégyelljük, hogy országutainkon gyakran haló sem bírja el az üres szekeret, és így száz meg száz egyéb szégyenleni valókn van még, de azért csakugyan soha nem fogjuk a' magyar nevezetet szégyellni, ha néhány német, vagy magyar vagy akárki más, ha úgy tetszik, a' német színházban fütyölget; mert ez otrombaság, betyárság lehet ugyan, de koránsem olly tény, melly akár egy egész nemzetre, akár valódi művész fejére, gyalázatbéllyeget süthetne. B. és V. urakat tehát nem érheti a' gáncs. V. ur a' német színházban hálás megismerés helyett kifütyöltetett, javára pedig e' fensőbb közönség színházában csak mintegy 260 pgő ft. gyült be, mit a' derék művész a' vakok intézetének ajándékozott, míg a' magyar színházban legkisebb jövedelme 300 pgő forintba ment. Ez némi utmutatásul szolgálhat idegen művészeknek meggyőződésre, hogy valódiilag hazafi műveltek magyar színházba járnak, mivel itt pénzt 's illő megtiszteltetést is arat a' művész. — Mart. 1jén éjjel olly erős vihar dühöngé, hogy a' sűrűn hullongó cserépszindely miatt életveszéllyel leheté járnunk utcáinkon. — Most jelent meg a' „Magyar életképek“ 2dik füzete, Frankenburg szerkesztése alatt, illy tartalommal: Aranka, Katona Antaltól; Dorka kisasszony, Hazuchától; Egy estély Frankenburgtól; Magyarország, Vajda Pétertől; A' két serleg, Bérczytól; ára 2 huszas. Szinte most hagyta el a' sajtót a' „Külföldi Megénytár“ 7ik kötete; a' Sik néhány nap mulva jelenik meg, mellyben „Twist Oliver“ kezdetik el Boztól, angolból Gondol Dániel által fordítva. Továbbá, a' Szinmütár 39dik füzete is megjelent, tartalma a' nemzeti szinpadon tetszéssel fogadtatott „Puritán család“ drama 5 felv., Mallefille után francziából ford. Egressy B. — Játékszini krónika: nemz. szinpadunkon febr. 18dikán először adaték bérszünettel, Ördög Róbert' dalj. 5 felv., az igazgatóság dícséretet érdemel azon pazarfényért, mellyel e' jeles dalmüvet szinpadunkra juttatá; 19én „Majom és völegény“ bohózat 3 felv.; 20án először „Az ügyvéd lánya“ vigj. 2 felv., e' pityergő németbüzű csinálmány hatás nélkül hangzott el, ezt „Tálalkozás Tyrolban“ tánczj. 1 felv. követé; 21kén bérszünettel, Ördög Róbert' dalj. 5 felv.; 22dikén „Hiszen csak tréfa“ drama 5 felv.; 23kán „Arkádiai mennyasszony“ vigját. 4 felv.; 24én „En voltam“ vigj. 1 felv.; ezt Vieuxtemps hangversenye követé a' Conservatorium javára, nézők nagy számmal; a' „Földi dal“ valamint mindig, ugy most is zajosan ismételtetett; 25kén Hubenayné jutalmára bérszünettel először „Az árva fiú“ drama 5 felv., Dineaux és Lemoin után francziából ford. Egressy B., ez új franczia drama osztatlan tetszést nyert; 26kán „32edszer“ Peleskei notárius' bohózat 4 felv., Gaaltól; 27kén a' csehországi szegények javára „Báléj“ dalját. 5 felv.; Markoviczné elrekedése miatt a' 2dik felvonás-

ban Szigligetiné lépett föl, a' 3's 4ik felvonás pedig elmaradt 's helyettök az „Eleven holt házaspár“ című vigjáték adaték 1 felvonásban; 28dikán „Nagyidai cigányok“ néprege 3 felvonásban Szigligetitől; mart. 1sején hamva z ó szerda miatt a' színház zárva. Szombaton martzius 11kén bérlétszünéssel: Fánecs Lajos javára először: VADON FIA (Sohn der Wildnisz) regényes drama 5 felvonásban. Halm Fridriktől, fordította Remellay Gusztáv. — Vieuxtemps ur, helybeli német lapok szerint, még egy hangversenyt adand a' városi tánczteremben, mellynek jövedelmét ezer pgő ftig biztosíták némelly urak, kik azonkül még arany serleggel készülnek őt megajándékozni. — Dr. Rozenberg Batthyány L. gr. családi orvosa mintegy 15 ivre terjedő könyvet írt azon tiszta szándékból, minélfogvást a' ránk jövő országgyűlés tagjai egyszerűn 's biztosan átláthatasak ama hasznokat, mik orvosi, erkölcsi és gazdálati szempontból erednének az országra, ha a' közgyógyintézetekben a' homoeopathiai gyógymód lelne alkalmaztatást... A' könyv 4 szakaszra oszlik: 1ső szakasz előadja mikép a' halomás homoeopathiai kórházakban sokkal csekélyebb, mint a' közgyógymódszerintiekben, táblás előadásokkal bizonyítva, és még is az utóbbi vagy is közgyógymód tetemesen több költséget emészt föl mint az első vagyis homoeopathiai... 2ik szakasz előadja a' homoeopathia jelen állapotját Magyarországon, annak terjedtségét, akadályait, felsorolja az orvosok és nem orvosok neveit, kik a' homoeopathia terjesztésiben érdemesek; előadja a' különbséget mindkét gyógymód közt, különös tekintettel, a' mód szelidségére, fogantatására, mind emberek, mind házi állatok bajaikban, a' gyógyulás és lábadás meddigségére, és azon befolyásra nézve, mellyet az orvosok az emberi erkölcs és értelmesség fölött gyakorolnak; — javaslatokat a' magyarországi kórház-rendszer javítására. 3dik szakaszban előadatik a' homoeopathia állapotja minden civilisált országokban, az Oceanon innen és tul. Végre a' 4dik szakaszban a' homoeopathiai gyógymód fő elvei népszerű szavakkal magyaráztatnak. E' könyv kiadási költségeinek fődözésére, 300 p. f. kívántatván, a' szerző tetszés szerinti aláírást nyitott, mellyre a' homoeopathianak minden baráti illő tisztelettel felhivatnak. Aláírások elfogadtának Pesten Geibel könyvkereskedésében. Az aláírt mennyiséghez képest fognak az aláíró uraknak példányok kiszolgáltatni. — Mi e' könyvet különösen azoknak ajánlani bátorokodunk, kik a' ránk következő országgyűlésen, a' törvényhozásban részt veendének, minthogy azon élénk részvételnél fogva, mellyel a' homoeopathiai gyógymód épen a' törvényhozás számos jeles tagjai által fogadtatik, hinnünk szabad, hogy e' tárgy mellynél az emberiség, és a' status érdeke találkoznak, komoly megfontolásra és országgyűlési tanácskozásra érdemesítettni fog.

Bácsbodrog-megye tisztújításáról előleg ezeket: első alispán Knézy Antal, 2dik Latinovics Károly közfelkiáltással, főjegyzővé nevezetett Nikolics Izidor, első aljegyzőnek: Antunovics Pál, 2dik: Vojnics Gábor, tisz. alj. b. Orczy Andor.

(Torontoi közgyűlés.) Január 30án kezdett soronkivüli közgyűlésünket közszeretben álló rendszerinti alispánunk nyitá-meg, melly alkalommal uj évi szokott üdvözlés után előterjesztvén, hogy ámbár a' dec. 5ki közgyűlésben elhatározatott, mikint e' jelen gyűlekezet alkalmával az állandó választmány által időközben készített utasítás-javaslat egy része, nehogy a' tárgyak sokasága egyszerre halmozódván-fel, időrövidség miatt kellő megvitatásban szükölködjének, tanácskozás alá vétessék, mivel azonban a' választmány, bárha üléseket e' gyűlést megelőző törvényszékek alatt két hétig folytonosan tartott, munkálkodását be nem fejezhette, 's a' Rdek is ez alkalmatlan téli időben az utak rosszasága miatt lehető legnagyobb számmal nem jelenhetvén-meg, biztosan következtethetni, hogy ha mindjárt némelly utasítási pontok a' megye akaratául egy előre kijelentetnének is, azok a' követválasztást megelőző gyűlésen ismét tárgyalásba fognak vétetni, 's azon jognál fogva, melly szerint a' köv. gyűlés az előbbinek határozatit másíthatja, könnyen változást is szenvedhetnek, 's így minden tárgy kettős vitatásnak tétetik-ki, azért a' kétszeres munka eltávoztatása okáért jónak vélné elnöklő alispánunk a' választmány munkáinak bevégzését elvárni 's az országgyűlési tárgyak felvételét a' követválasztást előtt tartandó közgyűlésre annál inkább halasztani, mivel a' választmány munkálata által kész javaslatot adván a' Rdek elibe, az e' feletti tanácskozások rövid időn véget érhetnek. Melly okokat fontolatra vévén a' megyei Rdek, hosz-

szasz tanácskozás után az országgyűlési tárgyak felvételétől annál inkább elállottak, mivel a' szönyegre kerülendő hazai állapotok fontossága igenis megkívánja, hogy azok lehető legnépeseb gyűlésben a' teljes számu Kk és Rdek hozzájárulásával vétetvön tárgyalás alá, a'hon és megye javára, 's az utókor boldogítására ősi alkotványunk szellemében a' haladó kornak honi institúcióinkkal megegyeztethető követelést sem zárva ki, minden oldalról megvitattassanak, miért e' részben abban állapotának-meg, hogy az országgyűlésre meghívó kir. levelek érkezése után kitűzendő közgyűlésen nyolcz napig folyvást az utasítások tárgyalatván, ennek végeztével az országgyűlési követek választása, mellynek határnapja különösen az összes nemesség meghívásával kihirdettetni fog, tartassék. A' jelen közgyűlés többi érdekes tárgyai ezek: Nógrádmegyének belsejében ismétetéséről, —ismét Nógrád 's Liptónak az oroszok terjeszkedési gátlása, Biharban hortized iránti levelei, az állandó választmányhoz utasítottak; mostan jó egy szenvedélyteljes levél, mit Torontálnak a' károlyvárosi isméretes merényt közlő körlevelére Zágrábmegye nemzeti nyelve mellett buzgókodásból nemzeti nyelvén, vagy is akarám mondani, latinul ir, a' t. szerkesztőség engedelmével kiirjuk ismétetésül a' levél főbb pontjait: a) Zágrábmegye maga is tartja, hogy miután a' magyar nyelv az utóbbi hongyülésen Magyarország határin belül hivatalosnak kimondatott, Károlyváros Torontál alispánja levelének visszaküldésével, noha erre a' magyar megyék által előbb történt el nem fogadtatása a' diák levelezésnek, kétségen-kivüli okul szolgált, más törvényhatóságiránt tartozó hivataloskodás ellen cselekedett*), mindazáltal a' felirástól eláll, mivel e' tárgyban a' nevezett városról tudósítás kívántatván-fel, kételkedni nem lehet annak ő felsége által igazságosan leendő eldöntetésén. b) Tiszteli bár Zágrábmegye a' magyar nyelvnek az ország keblében hivatalos fokra emeltetése iránt hozott törvényt 's ennek szentségéhez képest hajló is elfogadni a' magyar levelezést; de nem mulasztája-el némely magyar megyék azon törvénytelen tetteit megérteni, hogy azok a' horvátországi törvényhatóságok diák leveleit el nem fogadják, 's bontatlanul visszaküldik, mint ezt Győr vármegye nem régen tette 's Hont szinte azt cselekedni kijelenté, mert ez által nemcsak a' közdolgoz tárgyalása sokszor a' magányosak szerencséseje kockáztatásával késleltetik, 's a' közjó előmozdítása megakasztatik, valamint a' legfelsőbb szolgálat is hátramaradást szenved, hanem a' törvényhatóságok közt fenállani kellő hivataloskodás 's bizodalom is megsértetik. — Vége köv. —

Zalamegyei közgyűlés. Zala-Egerszegen febr. 13. 's több napjain folytatva tartatott közgyűlésünket elnök első alispánunk a' szokott üdvözlések után azon figyelemzetéssel nyitotta meg, hogy a' tanácskozások folytatása két nevezeteseb indítványt készül a'Rdek elhatározása alá bocsátani. Jóllehet ezen beköszöntés után a' felsőbb helyekről érkezett kegyes intézvények vétettek föl, hogy azonban közlésünk fonala összefüggőbb legyen, a' bejelentett indítványokon kezdjük tudósításunkat. Ha szokásunk ellen talán hosszabbak leszünk, engedjen meg a' tisztelt olv. közönség, de a' szönyegen forgott tárgyak fontossága 's ezek kétes jövedője bővebb bevezetést kívánunk, hogyszem értekezésünket egy két tollvonással bevégezhetnök. Igéretéhez híven, felszólalt tehát köztiszteletű elnökünk, 's komolyan figyelemzeté az igen számosan egybegyűlt Rendekeket, hogy az országgyűlésre meghívó levelek maholnap megérkezvén, még nálunk az utasításokat készítő választmány sincs kinevezve; 's ez volt az első; a' második pedig: minthogy jövő május elején amugyis követválasztó gyűlésleszen, ohajtáná, hogy egy füst alatt a' tisztujtószerék is megtartassék, 's pedig részéről annyival is inkább, mivel megbomlott egészsége 's egyéb házi körülményei tekintetéből hivataláról lelépni szigoruan eltökéltette, hozzá tevén mindazáltal, hogy ez érdemben a' megyei főkörmányzótul elnöki uton tagadó választ ka-

pott, ki a' törvényes határidőt a' tisztválasztásra nézve egy általán bevárni akarja. Ezek folytában számotagból álló választmány nevezetvén ki, melly martius hó 20án összeülend; munkálatának eredményit f. évi aprilis 3ra kitűzött közgyűlésre beadandó. Egyik előbbkelő táblabíránk 's időközi köztiszteletű első alispánunk a' küldöttség által fölveendő sorából előleg kímelve megpendítette, a' köznemesség részéről is számosan besereglettekhez fordulva a' házi adó aránylagos elvállalásának nemcsak szükségese létét, hanem kötelességét is, 's hogy ezen felekezeti is meggyőződj'k annak korszerűségéről, azon javaslata, hogy ezek közül is jársonkint hat hat egyed a' kinevezett választmányba hívassék meg köztetszessel elfogadtatott. Véleményünk szerint az adó részes fejtegetésébe bocsátkozni idő előtti volt 's ha Csányi László táblabíránk isméretes jártasságával ezen csiklandós kérdést az általánosság mezejére át nem viszi, egy, nem adóznunk időtlen fölkiáltás egészen más irányt adand e' különben komoly jellemű gyűlésünknek; mind a' két előadást összevetve szabad legyen annyit mondanunk, hogy a' házi adó elvállalására — a' köznemességet értve — inkább szükséges az agitatio, mint a' nem fizetésre, azaz: kifizetni nem akar, több részvényesre talál jelen körülményekben, mint ellenkezőre. Nálunk mindazáltal az ugynevezett urak nagy részben hajlók az adózásra, a' nagy urak azonban félnek annak kétes jövedőjéről és szavazásjogukat annak idejére föntartják. A' 6. kapacitálendő egyed mikép fogja a' köznemességet visszajöveit kapacitálni, a' többnyire adózásra hajló választmányi tagok okos tapintatától függend. Másod rendű indítványa tisztelt első alispánunknak, minthogy előadása szerint a' gróf főispán ur is a' törvényes időhatárhoz ragaszkodik, pártoltatásra nem találva megkérte, hogy a' nagyobb résznek mindenkor megelégtetésére viselt becses hivatalát a' tisztujtó szék törvényes határnapjaig — melly amugyis october hónapban megtörténik — tartsa meg. A' felsőbb intézvények sorában olvastatott: 1) Nádor ő fonségének az országos pénztár hiányait tudató magyar levele, melly annak idejében az országos tárgyak sorában fölveendő leszen. 2) Mennyire buzognak főpapjaink a' népnövelés 's magyar nyelv terjesztése érdemében, kitünő jeleite adta sz. péteri Horváth József zágrábi kanonok és prépost hazánkba, ki 5000 pengő forintnyi alapítványát ezen nemes megye kezelésére bizván, annak feles kamatját Mura-Sz.-Mártonban — horvát ajkuak — az alapító urnak időközi fájájában, egy a' magyar nyelv oktatásában jártas mester fizetése javítására, másik felét pedig ugyanezen fájában szegény sorsu betegeket ellátó orvos jutalmára rendelte. Ki halála esetében gondoskodik embertársai sorsáról, csak a' tulvilágon látja jótékonyágának érdemelt jutalmát; de ki életében megtagad magától öt ezer ezüst forintot: megérdemli hogy életében is minden léptét hálaakönyví kisérvék a' jobb-érzésűeknek. A' tisztelt alapító urnak a' ns megye részéről elnöki uton a' szenvedő emberiség nevében köszönet szavaztatott. 3) A' levéltári és lajstromzó segédeknek a' nemesi fölkelő pénztárból leendő fizetése a' nm. m. k. helytartó tanács által ő felsége nevében azon okbul elleneztek, hogy a' hivatalnokok szaporítása a' főnálló rendszer és főispáni jogokba ütköztvén, ebből jövedőre következések is formálthatnának, 's így azoknak tüstinti megszüntetését megrendelte. A' ns megye Rendei az irnokokat a' hivatalviselők közé soha sem számítván, egyenesen ő felségéhez folyamodtak hogy az ő fels. nevében kiadott helytartósi intézvényt kegy. visszahuzván a' szolgák fogadásában — ha már egyes családátját sem lehet — egy egész törvényhatóságot akadályozni ne engedjen. 4) A' honoratiorok szavazhatási joga ügyében n. megyénk a' kivánt okokat is fölterjesztvén, minthogy ezek sem győzhették meg a' főkörmányzókat, újabb fölírásban ő felsége határozatott jobbágyi alázattal megkérte, hogy ezen a' hazai törvények értelméből merített végzésükben a' legközelebb országos intézkedésig is őket kegy. meghagyni méltóztassék. 5) A' külső tartományokban utazókra nézve érkezett azon kormányzósi radeletre, hogy az utazó-levelek magyar és diák nyelven szerkesztessenek, határozattá lön jövedőre az intézvénynek olly értelemben elfogadása, hogy a' kiadó által annak egyedül magyar tartalma hitelesítettvén, a' diák csupán fordításnak tekintessék. 6) Deák Antal gyászos esetéről tudósításunkra Szatmár, Nyitra, Ung, Nógrád, Sáros, Baranya, Máramaros, Gömör, Bihar, Torontál, Bars és Trencsény megyék részvevő lelkes válaszaí fölolvastatván azon rokon-érelmű vigasztalást nyujtották, hogy dicsőült Antalunk szellemének hason-oz-

tályosát, Deák Ferenczünkben birhatni szerencsénk vagyon. 7) Nógrádmegye megküldvén közigazgatását érdeklő munkálatát, minthogy ez érdemben nálunk is választmány van kinevezve, kellő használás végett annak kiadatni rendeltetett. 8) Krasznamegye, minthogy tetteleg mindekkorig visszakapcsolva nincsen, tudunkra adja, hogy jelen állásában közvetlen törvényhatósági levelezésekbe nem bocsátkozhatik velünk: ezen tárgy országgyűlésileg ujjolag fog sürgettetni. 9) Bihar megyének isméretes dézma iránti szöbeli pere országgyűlési tárgyal tüzett ki. 10) Liptó- és Nógrádmegyének az óriási orosz hatalom terjeszkedése érdemében megküldött fölírása közös pártoltatásra találva, ő felsége megkérte, hogy az aldunai tartományokat, mellyekhez mint magyar koronás királynak legfőbb törvényesb igényei vannak 's lehetnek, diplom. tulnyomosságánál fogvást is Magyarországól örökre elszakztatni ne engedje. 11) A' vegyes házasságok iránti heves viták is mennyire meghiggadtak, ime a' példa: egy fiatal különben ügyes protestans mérnök települvén le megyénk keblében, jártas tapintattal ugy intézte dolgát, hogy már más nem volt hátra, mint a' különben igenis katolikus atyának — ugy szólván — egyetlen hajadonát nőül kérni; — mivel pedig a' esinos hölgy bizodalmat már régebben birta, a' nagy katolikus atyát is — ismét ügyes tapintattal — megnyugtatta, hogy áldás nélkül is boldogak lesznek; azonban hogy a' kecske is jól lakják 's a' káposzta is megmaradjon, a' teljesült házasság után, a' megtagadott papi áldás miatt, nője neve alatt a' sümegi eljáró egyházi személy ellen sérelmét írásban az illető szolgabírónak bepanaszolja, 's mitörtént? a' nemes megye elhatározta, hogy mivel a' megintésnek csupán a' tény előtt lehet helye, akkor pedig panasz nem tétetett, tehát „volenti non fit injuria, 's így — Schauer Ferencz plébános ur nem kaphat actidit — menjünk tovább. Még egy ifju mérnökünk vagyon, ki szinte vidéki és evangelica vallásu, ez is a' napokban kelt össze egy 50 — 70 évek közt levő özvegy kath. vallásu tisztartónéval, azonban mivel — örökösökhöz nagy reménye nem lehetett, a' kivánt reverzaliskiadásban nem fősvénykedett 's így meg is áldatott. — Mondják egy, az elsőhöz hasonló házasság ismét készülöben vagyon megyénkben. —

Hirlap-kivonat.

A' Világ (6.) „városi liberalismus“ czim alatt írja: hogy némely városok a' törvényt nem tisztelve, sőt annak világos radeletét lábbal tiporva, nem ismerik meg a' keblükbeni váltótörvényeszek hatóságát, sőt nagy liberalizmussal nyilván hirdetik azt, hogy keblükben más hatóság, mint az övék, nem létezik, hogy ollyat létezni tudni nem akarnak; 's mi több, azok hivatalos kir. pecsétüket erőhatalommal letördeltetik. Valóban szomorú, ha így van, annál szomorúbb, hogy nemcsak a' váltótörvényi radelesei-nek áthágása hozatik köztudomásra; de egyéző országos törvénynek megszegése is panaszoltatott már. Így jelesül a' zsidók befogadtatása iránti törvény több sértése, és azon törvény értelmében kiadott kormányzósi radeletek kijátszása az időszaki sajtó utján több ízben szóba hozatott. Es midőn ezt a' városokul sajnosan megemlítjük, nem titkolhatjuk el onnan eredő aggályunkat is, hogy némely megyéknél, a' világos törvény hasonló megvetésével a' jobbágytelkeken lakó nemesek adó alá vonatása olly huzamos időig elmaradt. Mi jövőt várjunk, ha mi saját meggyezésünkkel hozott törvényeket teljesítetlenül hagyjuk? Hogy várjunk továbblépést, haladást ott, hol még a' mult és jelen is a' jövő körébe tétetik? Alapokat vet a' törvényhozás, mikre a' köz jóllét épületét utóbb bizvást tehesse: 's ezen alapokat sarkukból kivetjük. Nem szándokunk jeremiádot írni; de ha így cselekszünk, magunk idézzük a' vészterhes föllegeket honunk égere. Egy az, miben reményünket — vajha ne hiún! — helyezzük. Mi hisszük, hogy a' kormányzósekek ilylyesekrül tudósítva hatályosan föl fognak lépni. Erő 's hatalom nem hiányzik, hogy a' törvénynek tiszteletet szerezzenek, 's mi szeretjük hinni: akarat sem hiányzandik.

Az Erd. Híradó 2dik számában „türelem és mérséklet“ czim alatt olvassuk: közalapítványok valóban közelebbi országgyűlési tárgyalás szönyegén; és pedig országos muzeum, nemzeti színház, és országos terem. Alig volna képes kigondolni az ember a' fontosságot, mi a' czimben rejlik. Mi az országos 's nemzeti fölött versenyünk, 's mi tusáink a' muzeum körül nemzetiség harcává fajultak, nem vala tanácskozásunk ment kölcsönös keserűségűl. Az országgyűlés magyar többsége elvihataltan jogát követelő országos rovatokat rendelni minden nemzetre kötelezőket; figyelembe véve azonban a' százok vonakodását, a' muzeumi rovataitul őket fölmenté, ne hogy féltékenység 's nemzeti visszavonás kisérvé a' serduló intézetet életbe. A' száz nemzet a' jogot vonná kétségbe, curiatum votumot emlité, 's nemzetisége féltésében rémeket látott; és mit már termünkül száműzve vélénk, újra előidézve láttuk a' két nemzetiség éles különválását. — „Istennek hála! nálunk

*) Bár ezt elismeri a' ns megye, mégis csudálatos következtetéssel hasonló vétekebe sülyed, mert másik levelében megyebeli ns. Lukenich családnak nemességéről bizonyítvány kiadatását kéro folyamodványát, mivel mind ez, mind az ahoz tartozó némely keresztlevelek magyarul iratvák, visszaküldi, és pedig az ottani főügyész jelentése következtében, melly így hangzik: Testimoniales recurrentibus applicidari haud posse, ideo, quod petitum suum lingua in hoc Regno Croatiae peregrina, videlicet nec materna, nec diplomatica latina, verum in hac Patria minime intelligibili exponant. A' beküldő.

sém gyakorlat sem törvény curiatum votumot nem ismer. Ezt jegyzi meg a cur. votumra a cikk írója; a nemzetiség féltésére nézve pedig kérde: mutatkozott-e valaha Erdély országgyűlésén törekvés a szász nemzetiség elnyomására? Mi jogosíthatja föl aggodalmakra jövődében? Tán a csere, mivel a magyar nyelv a holt latint fenyegetné, vagy a muzeum? Végzetül kölesönös türelmet s mérsékletet ajánl a cikk. — Mi a tény röviden megemlítendőnek véltük. Gondolkozzunk. —

A pesti hírlap (215.) vezércikkében a magyar kereskedelmi társaságról értekezik. Kissé terjedelmesen közöljük tartalmát, mivel ezen tárgy fontos, s teljes figyelmünket igényli. Földművelés, műipar és kereskedés a polgári társaságok anyagi létének főbb három kategóriája. Megvan mindennek saját köre, a melybeni mulasztást fensőbb köröknek cselekvősége soha sem pártolhatja. Mi az egyedek körébe tartozik, az egyesületek avagy törvényhozás által pótolva soha sem lesz; a mi természet s körülmény szerint csak egyesületektől várható, annak megparancsolását törvényhozástól reményleni, vagy kipótlását egyesektől várni, balgaság volna. Kereskedési tekintetben kétségköl sok panasz lengett el 50 év óta [tán 1625 óta] a magyar ajkairól: azonban mennyivel előbbre lehetnének most, ha ezen panaszok mellett indolens kezeinket munkálatlanul zsebre nem rakjuk, hanem tettünk volna kereskedésünk fölemelésére annyit, mennyit tenni csak magunktól fűgött. Anyagi létünk főalapja a mezői gazdaság, s támadt legelő a gazdasági egyesület, műipar nélkül a gazdaság félkarú óriáshoz hasonlít, s támadt az iparegylet; kereskedés nélkül azonban sem földművelés sem műipar nem virágozhatik, és indítványba hozatik a kereskedelmi egyesület. Igaz ugyan, hogy a kereskedelmi társaság azon mező természeténél fogva, mellyen szükségkép forognia kell, hasonlíthatatlanul tetemes pénzért kíván, mint a gazdasági vagy műipari; de ép azért a pénzért nem is kívánja áldozatul, hanem inkább gyümölcsöző tőkét. — A társaság terve 1 millió p. fra van számítva; Magyarhonban tömérdek pénz, de hiszen, midőn oly társaságról van szó, melly magának czélul tűzi: a kivételi kereskedések utat nyitni mindenfelé, a bevételi kereskedést pedig egyenesen Fiumének eszközölni, Fiumét s a magyar nemzeti tengerhajózást minden lehető módon emelni, a magyar iparnak eladási piacokat keresni, a magyar ki s bevételi kereskedéssel a nemzeti hajózást a Dunán és fekete tengeren egész A zsiáig fölélesztetni, gyárokat és földművelőket előlegezések által segíteni, utak, vasutak, csatornák építésére első lépéseket tenni, — midőn illy czélú társaságról van szó, a tervezett öszveget sokallani nem fogja. A dolog sükerét természetesen a czélszerű igazgatás föltételezi; azonban czélszerű igazgatás mellett illy társulatokban oly progressiv erő fejlődik ki, melly az eredetileg számbavett öszveg legnagyobb részét többnyire nélkülözheti. Igaz az ausztriai nemzeti bank 100 ezer darab 1000 forintos részvényre volt számítva; azonban valóságos ezüst pénzben részvényenkint csak 100 ft fizettetett be, és nem 100 ezer, hanem csak 50,621 részvény adatott el, s a részvények értéke az 1841ki keserves rázkodtatások után is 1640 p. fton áll. A tervezett magyar kereskedelmi társaság keletkezése sincs szigoruan az egész egy millió ft aláírású föltételezve; sőt inkább csak 500 ezer forint (1000 részvény) legyen aláírva (minek tizedrészét már maga a tervező, Szabó Pál aláírta (6 rész-

vényt pedig Kossuth Lajos) s az egyesület magát azzonnal alakultnak nyilatkoztatandja, s fokozatos munkálkodását megkezdendi; de még azt is a dolog természetében fekszik, hogy a részvénytöke csak apróbb, például 20 pcentnyi részletekben, s elég tági időköz közbenhagyásával fog s talán egészen nem is fog a társaság által bekívántatni; a mezei gazdák hozzájárulását pedig a statutumok közreboesátása után mihamar alakulni remélt ideiglenes bizottmány még az által is könnyítendi, ha részvényük illetékének lerovását természetvényekben is történhetők határozandja. Ezek szerint tán nem alaptalan önkécségtetés azon remény, hogy az egyesület alakuland, s a részvényeseknek érdemlett hasznukra a szeretett hon közös javára munkálatait mi hamarabb megkezdhetendi. —

Ausztria.

(Tyrolban nagy hópusztítások.) A bécsi újság terjedelmesen írja le azon borzasztó hóvizatart, melly febr. 14kei éjjel a Defferogg-völgyben dühöngött. A tavaszi időre egyszerre havazni kezdett s két napig folyvást esett a hó, úgy hogy magossága már 5 lábát ért; febr. 14én a hegyekről leszakadt roppant hóöregetek házakat és embereket temettek vagy sodrottak el magokkal, és a megrémült lakosság nagy része barátaik s rokonai után indulva, kénytelenek valának magoknak ásókkal utat törni s aztán a feltaláltak tetemei fölött legsiralmasb jeleneteknek tanújelenni. Lienzi hírek szerint a beomlott hóöregteteg miatt a Dráva reg. 9 órától d. u. 3ig nem folyhatott s egészen kiapadt. Különös, hogy e hóvizatarokat erős mennydörgés és villámlás kísérte.

Spanyolország.

(A cortes-többséget alkalmasint a mérsékelt szabadelműek fogják alkotni.) Lajos Fülöp elhagyá végre semleges politikáját Spanyolországra nézve, melly semmire nem vezethete, s határozottabban kezd föllépni, mit a választások eddigi eredménye is tanúsít, mellyre nagy befolyást gyakorlott ügyviselői által. Ez elhatározottabb lépést leginkább Orleans hg. halálának kell tulajdonítani, mert Lajos Fülöp tökéletesen átlátja, hogy kiskoru unokájának kétes sorsa mindenestre igen kívánatosá teszi azt, hogy Spanyolországban rend és béke uralkodjék, mert újabb spanyol zendülés, vagy zavargás unokája trónját is könnyen megrendíthetné. Ő tehát a fejtelenségi vágy és korlátlan uralkodás ellen egyenlő erővel küzd most Spanyolországban, és ugynevezett fontolva haladást törekszik létesíteni, melly hasonszenvi apró adagokban törekszik a szabadságot a népekbe oltani. S hogy e terve sikerülni kezd, azt a választások főnebb érintett eredménye tanúsítja, mellyből kitűnik, hogy mind azon férfiak választattak meg, kik a tulzástól szabadok, s így oly egyértelmű erős párttá fognak alakulni, melly a ministerséget kétségköl meg fogja buktatni, mellynek zsarnoksága ellen, Barcelona lödöztetése óta, egész Spanyolországban egyhangu roszalás uralkodik. E közben Izabella királyné össze-

kelését don Carlos legidősb fiával szinte előmozdítani törekszik Lajos Fülöp, s könnyen megtörténhetik, hogy ismert ügyességének még ez is sikerülni fog. —

Anglia.

(Folytonos vitaközás a népinség fölött.) Howick indítványa a népinség megvizsgálata iránt, még folyvást vitatási szőnyegen van, ámbár eredménye nem igen lehet, mert az inség létezéséről az egész parlament meg van ugyan győződve, de orvosollatására nézve nem igen könnyen fognak a vélemények központosulhatni. Állandó és mérsékelt gabonavám enyhítné ugyan valamennyire a bajt, de nem igen hihető, hogy azt tökéletesen orvosolhatná. E tárgy után Ellenborough l. keletindiai tettei jövőnek szőnyegre, s ekkor egész erejüket fejtendik ki a pártok; nyilvános megrovatástól alkalmasint meg fogják őt ugyan menteni a toryk, de a visszahivatástól nehezen, melly utóbbi esetben Graham fogja helyét elfoglalni. A jelen parlamenti ülések folytában a hivatalosztályok illebb elrendezése is alkalmasint szóba jövőnd. Jelenleg ugyanis csupán irnokok viszik a közügyeket, kik díjjaikon kívül semmi kitüntetésre, sőt még üres címre sem számíthatnak; dolgozatikat a ministerek sajátjaik gyanánt használják föl, minél fogvást egyetlen illy alárendelt helyzetű tisztviselő sem szándékozik magát kiüntetni, tudván, hogy munkás szorgalma csak a minster dicsőségét emeli, s végre még ennek féltékenységet is fölbreszti ellene. Ebből származik azután azon balkövetkezmény is, miszerint az irományok és oklevelek csomónkint vesznek el, s mondhatni, hogy Angliában alig létezik teljes és hibátlan levéltár, miből gyakran mind a kormányra, mind magányosakra nézve legnagyobb károk származnak. —

Franciaország.

(A ministerség ellen bizalmatlansági nyilatkozat van készülöben.) A radical ellenzék ismét sürgetni kezdi a gyökeres javítási kérdéseket. A parlamentre nézve ugyanis kívánja, hogy 1) a ministereken kívül egy hivatalviselőnek se legyen helye a kamrában; 2) a követek napdíjban részesüljenek. A választási joggyakorlatra nézve pedig: 1) választási jogát gyakorlani mindenki köteles legyen; 2) a választási adó egészen töröltessék el. Végre még azt is követeli az ellenzék, hogy az esküttjegyzekeket ne a megyeispanok szerkesszék, minek következtében nem esküttek, hanem tulajdonkép csupán kormánybiztosak ítélnék a vádlottak fölött. Ezek vitatása közben egyenesen azt szándékozik meg nyilvánítani az ellenzék, hogy a ministerség nem bírja a kamra bizalmát. A National és Constitutionnel hevesül pártolja e mozgalmakat. — A Parisban tartózkodó lengyelek közt is kiütött már a panslavismus metelye; a fiatal Jablonowszky gr. ugyanis lapot készöl kiadni négy töt nyelven, melynek czélja a sokfajú tötöket egyetlen roppant népesaláddá egyesíteni. Pénzt külföldről kaptak e szédelgők, s ezen új propagandát mindenütt terjesztetni törekszenek. —

É R T E S I T Ó.

Gőzösek indulása

Bécsből Pozsonyba s Pestre minden másodnap folyó mart. elejétől kezd. indul utasok számára egy gőzös délut. 2 órakor. Pestről Pozsonyba s Bécsbe martius 1. kezdve pedig mindennap utasok számára egy gőzös regg. 7 órakor s minden szerdán reggeli 6 órakor egy rakhajó. Zimony és Drenkova felé: martius 2, 5, 8, 12, 16, 21, 25 és 28án hajnal kor, utasok számára egy gőzös. Szóval: minden kedden Vukovárra s minden pénteken Eszékre indul utazók számára egyegy gőzös.

Table with columns for plant types (Morus alba, Morus Moretti, etc.), ages (1 éves, 2 éves, etc.), and prices in fr. kr. Includes a small illustration of a steamship.

hogy tudósításukat minél előbb beküldeni méltóztatnának, f. évi martius elejétől pedig a fűcskák elvitethetnek; közletről szalmával jól ellátott szekerek jöhetnek, távolabbra vitetvén a fűk, gyökereik friss mohával, törzsökük szalmával körülvetvén, gyékénybe csináltatnak el, megszűz utra pedig legbiztosabb ha deszka-ládkába pakoltatnak. Minden egy ollyas gyékénnyel készült kötetért, melly 20—100 fontot nyom, fizettetik 30 kr e. p.; a láda pedig 2—6 ft e. p. nagysághoz képest. A távol levő rendelkezők kéretnek, hogy szomszédságukban levő valamely kereskedő által iratnának Sopronyba Hofer Péter nagykereskedő urnak, a fizetés és elküldés végett. Megrendelő levelek intéztesenek bérmentve a tisztartói hivatalhoz. Soprony on át Nagy-Czenkre. 1—2

Kész misemondó-ruhák.

Hirsch Ferencz selyem- s divatárus boltjában legjutalmasb áron kaphatók; továbbá: selyem, arany és ezüst himzettü gyönyörű nehéz templomszővetek díszítvényekre, damasz-szővetek zászlókra s egészen nehéz violaszin s vörös Gros-de-Naples, Molre és övszalagok — Pesten a váczutczában „A SZARVASHOZ” hol mindenféle megbízatás is elfogadtatik mindennemű templomi díszítvényre, mennyezetre, püspöksüvegre, velumra, biretre, albára, szemfödélre, ostyazacskóra st. eff. jutalmas és gyors szolgálat mellett. 3—6.

Uj Tapis, Ramages, Pleins és Rondeaux nagykendőket gyapjuszövetből ajánl Weidenhofer Ignác a magyar királynéhoz. Pesten a váczutczában föltűnő leglépésű a li-